

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De minister voor Rechtsbescherming
drs. S. Dekker
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum 24 januari 2018
doorkiesnummer 088-361 33 17
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
uw kenmerk 2146515
bijlage(n) 1
onderwerp Advies over het concept-implementatiewetsvoorstel richtlijn
2016/800/EU (procedurele waarborgen voor kinderen die
verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure)

Geachte heer Dekker,

Bij brief van 23 november 2017 verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de ‘**Raad**’) advies uit te brengen inzake de Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en de Overleveringswet ter implementatie van richtlijn nr. 2016/800/EU van het Europees Parlement en de Raad van 11 mei 2016 betreffende procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure (PbEU L 132) (het ‘**Wetsvoorstel**’).

HET WETSVOORSTEL

Het Wetsvoorstel strekt tot implementatie van de Europese Richtlijn 2016/800/EU (hierna de ‘**Richtlijn**’). De Richtlijn bevat procedurele waarborgen voor kinderen die verdachte of beklaagde zijn in een strafprocedure. Aan de Richtlijn ligt de gedachte ten grondslag dat kinderen niet zelfstandig in staat zijn op te komen voor hun recht op een eerlijk proces als bedoeld in artikel 6 EVRM. Bij de verwezenlijking daarvan moeten zij worden ondersteund. Ook zijn kinderen kwetsbaar. De gevolgen van de kwetsbaarheid van kinderen voor de kwaliteit van hun proces zou met compenserende maatregelen moeten worden weggenomen. Met de Richtlijn worden een reeks van ondersteunende en beschermende maatregelen voor kinderen vastgesteld. Met het Wetsvoorstel wordt beoogd deze maatregelen in de Nederlandse regeling van het jeugdstrafprocesrecht in te bedden.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 januari 2018
pagina 2 van 9

HOOFDLIJNEN VAN HET ADVIES

De Raad onderkent het belang van het Wetsvoorstel. De Raad constateert evenwel dat de Richtlijn met het Wetsvoorstel op een aantal onderdelen onvoldoende wordt geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving. Daarom adviseert hij het Wetsvoorstel op die onderdelen alsnog in overeenstemming te brengen met de Richtlijn. In het bijzonder wordt aandacht gevraagd voor de benoeming van een bijzondere curator die de verdachte in voorkomende gevallen bijstaat in plaats van de vertegenwoordiger van de raad voor de kinderscherming en de gescheiden plaatsing van jeugdigen en volwassenen, ook tijdens het verblijf op het politiebureau. De Raad vraagt u om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en aan te passen.

ADVIES

1. Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 488aa Wetboek van Strafvordering (mededeling van rechten aan de verdachte)

Op grond van artikel 4 van de Richtlijn zorgen lidstaten ervoor dat wanneer kinderen ervan in kennis worden gesteld dat zij verdachte of beklaagde in een strafproces zijn, zij onverwijld worden geïnformeerd over hun rechten overeenkomstig Richtlijn 2012/13/EU en over de algemene aspecten van het verloop van de procedure. De Richtlijn maakt met betrekking tot het moment waarop deze mededeling wordt gedaan ten aanzien van bepaalde rechten een nader onderscheid, te weten: “onverwijld wanneer kinderen ervan in kennis zijn gesteld dat zij verdachte of beklaagde in een strafproces zijn” en “het eerste passende moment tijdens de procedure”. Bij de implementatie van de Richtlijn is er, volgens pagina 16 van de Memorie van Toelichting (hierna de “MvT”), voor gekozen dit onderscheid niet over te nemen en steeds bij de aanhouding van de verdachte een volledige mededeling van rechten te doen. Om die reden en gelet op het belang van het volledig informeren beveelt de Raad aan om in het voorgestelde artikel 488aa, eerste lid, Wetboek van Strafvordering (Sv) na “wordt” in te voegen het woord “direct”.

Artikel 488ab Wetboek van Strafvordering (vergezellen van de verdachte tijdens het verhoor)

Het voorgestelde artikel 488ab Sv geeft algemene voorschriften voor het verhoor van de jeugdige. Bij het verhoor door de opsporingsambtenaar heeft de verdachte volgens het eerste lid van dit artikel het recht te worden vergezeld door de ouders of voogd of een andere *geschikte* volwassene. Hier mist de toevoeging dat het gaat om een andere geschikte volwassene die door de verdachte is aangewezen (vgl. art. 488b lid 3 Sv).

Onduidelijk is wie in deze fase bepaalt óf de door de verdachte aangewezen volwassene geschikt is en wat de consequentie is indien daarvan geen sprake is. De Raad beveelt aan om in de artikel 488ab Sv alsook in de artikelen 488b en 491a Sv aansluiting te zoeken bij artikel 496, tweede en derde lid, (nieuw) Sv waarin die duidelijkheid wel wordt geboden.

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 januari 2018
pagina 3 van 9

De Raad werpt met betrekking tot artikel 488ab Sv ten slotte de vraag op hoe het zich verhoudt tot de artikelen 45 juncto 490, derde lid, Sv.

Artikel 488b Wetboek van Strafvordering (informatieverstrekking)

Het bepaalde in artikel 5 van de Richtlijn met betrekking tot het recht van het kind om de persoon die het ouderlijk gezag heeft te laten informeren over de rechten als bedoeld in artikel 4 van de Richtlijn wordt overgenomen in artikel 488b Sv. De Raad beveelt aan in het tweede lid van artikel 488b Sv zoveel mogelijk de structuur van de Richtlijn aan te houden. In ieder geval zal “kan achterwege blijven” gelet op de formulering van artikel 5, tweede lid, van de Richtlijn gewijzigd dienen te worden in “blijft achterwege”.

Volgens het derde lid wordt de mededeling aan de Raad voor de Kinderbescherming gedaan wanneer de situatie van artikel 488b, tweede lid, Sv zich voordoet en de verdachte geen geschikte volwassene heeft aangewezen. In dergelijke gevallen heeft het benoemen van een bijzondere curator de voorkeur. Aan deze bijzondere curator kan dan de mededeling worden gedaan. Dit geldt overigens niet alleen voor de situatie waarin de verdachte geen andere volwassene heeft aangewezen, maar ook indien de wel aangewezen volwassene niet geschikt wordt bevonden.

Artikel 489a Wetboek van Strafvordering (medisch onderzoek)

Op grond van artikel 8, eerste lid, van de Richtlijn zorgen de lidstaten ervoor dat kinderen in het geval van vrijheidsbeneming zonder onnodige vertraging recht hebben op een medisch onderzoek, waarbij met name de algemene mentale en fysieke gesteldheid van het kind wordt beoordeeld. Het medisch onderzoek is zo non-invasief mogelijk en wordt uitgevoerd door een arts of een andere daartoe gekwalificeerde beroepsbeoefenaar. De uitkomst van het medisch onderzoek weegt volgens het tweede lid van artikel 8 mee als moet worden vastgesteld in hoeverre het betrokken kind in staat is om een verhoor of een andere onderzoekshandeling of procedure voor het vergaren van bewijsmateriaal te ondergaan, dan wel enige andere maatregel die met betrekking tot het kind is genomen of gepland.

Deze bepalingen worden geïmplementeerd in artikel 489a Sv. Op grond van het voorgestelde eerste lid van dit artikel kan de hulpofficier van justitie die bij de voorgeleiding beveelt dat de verdachte wordt opgehouden voor onderzoek ambtshalve, op verzoek van de verdachte, de raadsman, de ouder of voogd of een andere geschikte volwassene bevelen dat de verdachte medisch wordt onderzocht om vast te stellen of deze in staat is een verhoor te ondergaan of te worden onderworpen aan een onderzoekshandeling. De Raad beveelt aan deze bevoegdheid te beleggen bij de officier van justitie. De Raad maakt hierbij een vergelijking met artikel 56, tweede lid, Sv. Op grond van die bepaling kan uitsluitend de officier van justitie, bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen de verdachte, in het belang van het onderzoek bepalen dat de verdachte door een arts in het lichaam wordt onderzocht.

Uit het voorgestelde tweede lid volgt dat medisch onderzoek door een verpleegkundige tot de mogelijkheden behoort. Hoewel de Richtlijn ruimte laat om het medisch onderzoek te laten verrichten door een arts of een andere “daartoe gekwalificeerde beroepsbeoefenaar” (zie overweging 41 bij de

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 januari 2018
pagina 4 van 9

Richtlijn) acht de Raad het, met name waar het gaat om onderzoek en beoordeling van de psychische conditie van een verdachte, onwenselijk dat het onderzoek door een verpleegkundige wordt verricht.

De Raad adviseert om in artikel 489a Sv zo dicht mogelijk bij de formulering van de Richtlijn te blijven. Dat het medisch onderzoek zo non-invasief mogelijk is, komt niet tot uitdrukking in de voorgestelde wettekst.

De tweede volzin van artikel 489a, vierde lid, Sv volgt niet uit de Richtlijn. Daarin wordt tot uitdrukking gebracht dat in de situatie waarin ondanks een daartoe strekkend verzoek geen medisch onderzoek heeft plaatsgevonden, de redenen daarvan worden vermeld in het proces-verbaal. De Raad beveelt aan deze toevoeging in de MvT toe te lichten.

Artikel 494a Wetboek van Strafvordering (advisering)

Het voorgestelde artikel 494a Sv houdt in dat over de verdachte een advies wordt opgesteld door de raad voor de kindbescherming of, in opdracht van de raad door de reclassering of een gecertificeerde instelling die de jeugdreclassering uitvoert. Het geeft in algemene zin aan waar bij de advisering op moet worden gelet. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan artikel 7 van de Richtlijn. Artikel 7, tweede lid, van de Richtlijn is evenwel specifiek. Daaruit volgt dat bij de individuele beoordeling van de verdachte in het bijzonder rekening wordt gehouden met de persoonlijkheid en rijpheid van het kind, zijn economische, sociale en familiale achtergrond, alsook eventuele specifieke kwetsbaarheden van het kind. De Raad adviseert deze formulering over te nemen in artikel 494a, tweede lid, Sv.

Volgens het voorgestelde derde lid kan van een advies worden afgezien indien over de verdachte in de periode van een jaar voorafgaand aan de in verzekeringstelling al een advies werd opgesteld. Deze termijn is langer dan de termijn die de raad voor de kindbescherming hanteert en komt de Raad voor als onwenselijk lang. Het leven van een minderjarige kan immers snel veranderen.

De individuele beoordeling van de verdachte dient volgens artikel 7, vierde lid, van de Richtlijn om alle informatie over de individuele kenmerken en situatie van het kind vast te stellen en vast te leggen die voor de bevoegde autoriteiten van nut kan zijn, teneinde: a) te bepalen of er specifieke maatregelen ten aanzien van het kind moeten worden genomen, b) na te gaan of ten aanzien van het kind voorzorgsmaatregelen passend en doeltreffend zouden zijn en c) enig besluit te nemen of actie te ondernemen in het kader van de strafprocedure, waaronder bij het opleggen van een straf. Dit doel van het inwinnen van inlichtingen over de verdachte ontbreekt in artikel 494a Sv. Ook de uitgangspunten van de Richtlijn dat de tenlastelegging wordt uitgebracht eerst nadat de inlichtingen zijn ingewonnen (artikel 7 lid 6), dat bij individuele beoordeling een multidisciplinaire benadering wordt gevolgd en dat de verdachte en (in voorkomend geval) de persoon die het ouderlijk gezag heeft of een ander geschikte volwassene daarbij worden betrokken (artikel 7 lid 7) zijn in het Wetsvoorstel niet overgenomen. De Raad beveelt ook hier aan om artikel 494a Sv zoveel mogelijk in overeenstemming te brengen met artikel 7 van de Richtlijn.

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 januari 2018
pagina 5 van 9

Artikel 496 Wetboek van Strafvordering (vergezellen van de verdachte tijdens de terechtzitting)

Met betrekking tot het voorgestelde derde lid van artikel 496 Sv is de Raad van oordeel dat niet een vertegenwoordiger van de raad voor de kindbescherming, maar een bijzondere curator moet worden benoemd om de verdachte bij ontstentenis van de ouders, voogd of een andere geschikte volwassene te vergezellen tijdens de terechtzitting (vgl. de opmerking hiervoor met betrekking tot artikel 488b Sv). Het past beter in het systeem van de wet om in die gevallen een bijzondere curator te benoemen. De raad voor de kindbescherming is immers een onderzoeksinstantie.

2. Opmerkingen met betrekking tot de Richtlijn

Artikel 2 van de Richtlijn (toepassingsbereik en ZSM-praktijk)

In artikel 2, zesde lid, van de Richtlijn wordt het toepassingsbereik van de Richtlijn beperkt. De Richtlijn is volgens dit artikellid - onverminderd het recht op een eerlijk proces - met betrekking tot lichte strafbare feiten (a) waarvoor krachtens de wet van een lidstaat een sanctie door een andere autoriteit dan een in strafzaken bevoegde rechtbank wordt opgelegd en tegen het opleggen daarvan beroep bij een rechtbank kan worden ingesteld of kan worden verwezen naar een dergelijke rechtbank of (b) waarvoor geen vrijheidsstraf kan worden opgelegd, alleen van toepassing op de procedure voor een strafzaken bevoegde rechtbank.

Gegeven deze beperking werpt de Raad de vraag op of de praktijk om in het kader van ZSM-jeugd eerst te beslissen over de afdoeningsvorm en pas daarna het rapport van de raad voor de kindbescherming te ontvangen in overeenstemming is met de bedoeling van de Richtlijn. ZSM-zaken die na een kort routeringsadvies van de raad voor de kindbescherming voor een enkelvoudige kindertzitting worden gedagvaard, voldoen niet aan de voorwaarden voor een "lichte zaak". De zaak komt op zitting bij de strafrechter en omdat deze betrekking heeft op een misdrijf kan een vrijheidsstraf worden opgelegd. Het wijzigen van de afdoeningsmodaliteit ná ontvangst van het rapport is in deze situatie ongebruikelijk.

Artikel 2 van de Richtlijn (toepassingsbereik en kantonprocedure)

De Raad vraagt aandacht voor de toepasselijkheid van de Richtlijn op de procedure bij de kantonrechter en verwijst in dit verband naast artikel 2 en overweging 16 bij de Richtlijn. Voor zover in het implementatiewetsvoorstel van dit uitgangspunt wordt afgeweken, verdient die keuze nadere motivering. Voor zover de Richtlijn ruimte biedt om af te wijken van bepaalde rechten, onder meer vanwege de (de Raad begrijpt: beperkte ingrijpendheid van de) maatregelen die kunnen worden opgelegd als de verdachte wordt schuldig bevonden aan het hem ten laste gelegde feit, merkt de Raad op dat de kantonrechter ingevolge artikel 77h, eerste lid, onder b Wetboek van Strafrecht (Sr) ter zake van overtredingen weliswaar geen vrijheidsstraffen oplegt, maar bij de oplegging van een taakstraf wel beveelt dat vervangende jeugddetentie zal worden toegepast voor het geval de taakstraf niet naar behoren wordt verricht. Bij de oplegging van een geldboete kan hij dit doen.

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 januari 2018
pagina 6 van 9

Artikelen 2 en 12 van de Richtlijn (samenplaatsing)

Op grond van artikel 12 van de Richtlijn zorgen de lidstaten ervoor dat kinderen in detentie gescheiden van volwassenen worden vastgehouden, tenzij het in het belang van het kind wordt geacht om hiervan af te wijken. De Raad werpt de vraag op hoe artikel 77b Sr en de tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis en vrijheidsbenemende straf van jeugdigen in een penitentiaire inrichting zich verhouden tot de Richtlijn.

In Nederland worden kinderen samen met volwassenen op het politiebureau vastgehouden. Volgens pagina 30 van de MvT voldoet deze praktijk aan artikel 12, tweede lid, van de Richtlijn omdat verdachten in het politiebureau steeds in éénpersoonscellen verblijven. Daarmee zou gezamenlijk verblijf reeds zijn uitgesloten. De Raad onderschrijft dit niet. Zelfs indien wordt verbleven in éénpersoonscellen kan van gezamenlijk verblijf sprake zijn. Die situatie staat op gespannen voet met de Richtlijn.

Naarmate het leeftijdsverschil tussen minderjarigen en jongminderjarigen groter is kan samenplaatsing eveneens op gespannen voet komen te staan met de Richtlijn. Dit kan worden ondervangen door in de regelgeving met betrekking tot de plaatsing in een justitiële jeugdinrichting voor te schrijven dat dient te worden gedifferentieerd naar leeftijd.

Artikel 6 van de Richtlijn (bijstand door een advocaat tijdens verhoren)

Op grond van artikel 6, vierde lid, aanhef en onder b, van de Richtlijn dragen lidstaten ervoor zorg dat kinderen door een advocaat worden bijgestaan tijdens verhoren en dat de advocaat daadwerkelijk aan het verhoor kan deelnemen. Het komt de Raad voor dat artikel 489, tweede lid, Sv gelet hierop aanpassing behoeft.

Artikel 13 van de Richtlijn (voortvarendheid en zorgvuldigheid strafprocedure)

Op grond van artikel 13, eerste lid, van de Richtlijn nemen de lidstaten alle passende maatregelen om ervoor te zorgen dat strafprocedures waarbij kinderen betrokken zijn, “met spoed en de nodige zorgvuldigheid” worden behandeld. Op pagina 11 van de MvT wordt in dit verband gewezen op jurisprudentie van de Hoge Raad met betrekking tot de redelijke termijn in jeugdstrafzaken. Daarin is de norm verankerd dat een jeugdstrafzaak in beginsel binnen 16 maanden wordt afgedaan, terwijl voor volwassenen las uitgangspunt een norm van 24 maanden heeft te gelden. De Raad meent dat met deze verwijzing niet kan worden volstaan en beveelt aan om in de wet over te nemen dat strafrechtelijke procedures tegen jeugdigen “met spoed en de nodige zorgvuldigheid worden behandeld”. In de MvT zou daarbij moeten worden gewezen op de in de jeugdstrafrechtsketen vastgestelde normen voor de doorlooptijden (de zogeheten Kalsbeeknormen).

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 januari 2018
pagina 7 van 9

WERKLAST

De verwachting is dat het Wetsvoorstel geen substantiële gevolgen zal hebben voor de werklast en organisatie van de Rechtspraak. Op grond van het voorgestelde tweede lid van artikel 494b Sv dient het vonnis aan te geven op welke wijze met het advies als bedoeld in de artikelen 494 en 494a Sv rekening is gehouden. Dit motiveringsvereiste heeft een verzwaring van de werklast van de gerechten tot gevolg. Deze verzwaring is echter niet substantieel nu de rechter in de huidige praktijk in voorkomende gevallen ook zonder de wettelijke motiveringsplicht in het vonnis tot uitdrukking brengt in hoeverre met het advies als bedoeld in artikel 494 Sv rekening is gehouden.

CONCLUSIE

De Raad onderkent het belang van het Wetsvoorstel. Het Wetsvoorstel stuit in zijn huidige vorm echter op een aantal bezwaren. De Raad vraagt u daarom om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

mr. C.H.W.M. Sterk
Lid Raad voor de rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 januari 2018
pagina 8 van 9

BIJLAGE: WETSTECHNISCH EN REDACTIONEEL COMMENTAAR

OPMERKINGEN MET BETREKKING TOT HET WETSVoorstel

- *Artikel 488ab, tweede lid, onder a, Sv en artikel 489a, eerste lid, Sv:* hier wordt gesproken van “de ouder”, terwijl in andere bepalingen steeds wordt gesproken van “de ouders”. De Raad beveelt aan telkens te spreken van “één of beide ouders”.
- *Artikel 488ab, tweede lid, onder b, Sv:* “de persoon” kan hier niet terugslaan op “de ouders”. De Richtlijn spreekt van “*holder of the parental responsibility*”, enkelvoud derhalve. Ingevolge het Wetboek van Strafvordering dienen steeds de beide ouders te worden betrokken. De Raad beveelt daarom in plaats van “de persoon” op te nemen “de betreffende personen of persoon”. Met de meervoudsvorm worden “de beide ouders” bedoeld en met de enkelvoudsvorm: één van de beide ouders, de voogd of een andere geschikte volwassene.
- *Artikel 488ac Sv:* ‘geeft’ in plaats van geven.
- *Artikel 488b, eerste lid:* de Raad geeft in overweging om in de tweede regel van dit artikellid: “zo spoedig mogelijk” te vervangen door “onverwijld” en in de laatste regel “zo spoedig mogelijk” te plaatsen na het woordje “daarbij”.
- *Artikel 488b, derde lid, Sv:* ‘de gevallen’ in plaats van ‘het geval’.
- *Artikel 491, eerste lid, Sv:* de komma aan het slot van de voorgestelde wijziging dient te worden geschrapt.
- *Artikel 491a, eerste lid, onder b, Sv:* de Raad beveelt aan “in gevaar brengen” te vervangen door “zou schaden.”
- *Artikel 493, zevende lid, Sv:* ‘is begaan’ in plaats van ‘zou zijn begaan’. In dit verband wordt verwezen naar het bepaalde in artikel 495, vijfde lid, Sv.
- *Artikel 496, tweede lid, onder b, Sv:* ‘en’ in plaats van ‘of’.
- *Artikel 496, tweede lid, onder c Sv:* de Raad adviseert om “in gevaar brengt” te vervangen door “zou schaden”.
- *Artikel 494a, eerste lid, Sv:* de Raad beveelt aan bij de formulering van dit artikellid aan te sluiten bij het bepaalde in artikel 494, eerste lid, Sv. Volgens dat artikellid wint de officier van justitie bij de raad voor de kindbescherming inlichtingen in, terwijl het voorgestelde artikel 494a, eerste lid, Sv uitgaat van “een verzoek om” inlichtingen.

Raad voor de
rechtspraak

datum 24 januari 2018
pagina 9 van 9

- *Artikel 21 Overleveringswet*: de Raad beveelt aan om na “de ouders of voogd” in te voegen “of een andere geschikte volwassene die door de minderjarige is aangewezen.” Zie in dit verband ook de opmerking in het advies met betrekking tot artikel 488ab Sv.

OPMERKINGEN MET BETREKKING TOT DE MEMORIE VAN TOELICHTING

- *P. 21, regel 15*: het Wetboek van Strafrecht.
- *P. 26, Hoofdstuk 8, onder 1. Algemeen, tweede alinea, derde regel*: “is” schrappen.
- *P. 30, zesde regel van boven*: tweede “heeft” schrappen.
- *P. 32, onder ‘5. Het recht op medisch onderzoek in de overleveringsprocedure’, achtste regel van boven*: tweede “kan” schrappen.
- *P. 38, Onderdeel C (artikel 489 Sv), zesde regel*: “(...) dat naar artikel (...)”.
- *P. 40, Onderdeel H (artikelen 494a en 494b Sv), eerste alinea, tweede regel van onder*: “(...) dat er sprake is van (...)”.
- *P. 40, Onderdeel H (artikelen 494a en 494b Sv), tweede alinea, vijfde regel van onder*: “(...) derde lid, van de richtlijn, (...)”.